

Aan de gemeenteraad

Op 14 november 2025 stelde raadslid M. van Campenhout (BIJ1) ons schriftelijke vragen over de Rotterdamwet.

Inleidend wordt gesteld:

De Rotterdamwet is al twintig jaar het symbool van een stad die haar eigen bewoners selecteert, scheidt en straft op basis van inkomen, status en afkomst. Wat ooit werd gepresenteerd als een tijdelijke maatregel om de leefbaarheid te verbeteren is uitgegroeid tot een structureel systeem van uitsluiting.

Onder het mom van veiligheid en leefbaarheid worden mensen met lage inkomens en een migratieachtergrond geweerd uit hun wijken, terwijl de oorzaken van armoede en woningnood onbestraft blijven. Deze wet maakt van wonen geen recht maar een privilege. Ze criminaliseert armoede, normaliseert discriminatie en houdt de ongelijkheid die armoede veroorzaakt in stand.

Rotterdam BIJ1 kiest voor een ander uitgangspunt: dat iedere Rotterdammer, ongeacht inkomen, afkomst of verblijfsstatus, recht heeft op een thuis. Wij verzetten ons tegen beleid dat mensen verdeelt in gewenste en ongewenste bewoners en eisen een stad die investeert in bestaanszekerheid in plaats van in uitsluiting.

Met de recente uitbreiding van de Rotterdamwet naar 25 straten en 7.473 woningen wordt deze logica verder bestendigd. Ongelijkheid wordt niet bestreden maar beheerd.

Rotterdam BIJ1 stelt deze vragen uit verzet tegen een beleid dat ongelijkheid niet oplost maar organiseert.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Structurele uitsluiting

Vraag 1:

De Rotterdamwet beperkt de vrijheid van vestiging, zoals beschermd in artikel 2 van het Vierde Protocol bij het EVRM, en raakt aan het grondrecht op huisvesting zoals verankerd in artikel 22 van de Grondwet. Kan het college toelichten hoe deze structurele inbreuk juridisch, beleidsmatig en moreel wordt gerechtvaardigd, en op welke manier de proportionaliteit en noodzakelijkheid van deze maatregel zijn onderbouwd?

Antwoord:

Voordat wij de vragen beantwoorden, eerst een verduidelijking. Waar in de vragen en de antwoorden gesproken wordt van 'de Rotterdamwet' wordt voor de specifieke toepassing van de wet in Rotterdam bedoeld: het beperken van overlast en criminaliteit op grond van artikel 10 van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijk problematiek (hierna Wbmgp). Deze maatregel houdt in dat woningzoekenden met ernstig overlastgevend of crimineel gedrag niet in aangewezen buurten, straten of complexen kunnen gaan wonen, waar de leefbaarheid en veiligheid al flink onder druk staan, omdat aan hen geen huisvestingsvergunning wordt verleend. De andere maatregelen uit de Wbmgp met betrekking tot selectieve woningtoewijzing (artikel 8- inkomenseis en artikel 9 – voorrang op sociaaleconomische kenmerken) maken geen onderdeel uit van de recente aanvraag gebiedsaanwijzing.

Selectieve woningtoewijzing op grond van artikel 10 van de Wbmgp is een bijzondere maatregel die in uitzonderlijke omstandigheden kan worden ingezet en met veel waarborgen is omgeven. In de wet worden toetsingscriteria genoemd op grond waarvan de gemeenteraad aan de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de aanvraag tot aanwijzing van gebieden moet onderbouwen en 'voldoende aannemelijk' moet maken: noodzakelijkheid, geschiktheid, subsidiariteit en proportionaliteit. Deze wettelijke toetsingscriteria zijn verwerkt in het afwegingskader (vastgesteld door de gemeenteraad) dat voor de selectie van de straten is toegepast.¹ Rotterdam bestaat uit meer dan 4.400 straten, waarvan er in de nieuwe aanwijzing 25 zijn aangewezen. Voor woningzoekenden die op grond van artikel 10 niet voor een huisvestingsvergunning in aanmerking komen, blijft ruim de mogelijkheid bestaan om zich elders in Rotterdam te huisvesten, gelet op het beperkt aantal straten waarvoor deze vergunningplicht geldt. Het college verwijst voor de verdere toelichting en onderbouwing naar de aanvraag die de gemeenteraad vorig jaar bij de minister heeft ingediend en de bijbehorende raadstukken.

Vraag 2:

Erkent het college dat de toepassing van de Rotterdamwet feitelijk bijdraagt aan stedelijke segregatie en daarmee in strijd is met het beginsel van gelijke toegang tot de stad en met de gemeentelijke ambitie om Rotterdam als één ongedeelde stad te besturen?

¹ <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Agenda/Index/5355a4d4-ad75-4e8d-a58d-75b2323f26bc#6f0c0a94-ae28-4c74-91d1-f87e7acf2528>

Antwoord:

In Rotterdam streven we naar een inclusieve stad, waar iedereen een plek heeft om een thuis te vinden of te maken. Dit geldt voor alle bewoners van Rotterdam en staat los van iemands afkomst, achtergrond, godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid en/of geslacht. In het najaar van 2023 hebben we daartoe het Actieplan "Samenleven in één Stad" gepresenteerd. Dit Actieplan is het resultaat van diverse gesprekken in de stad over onder meer het tegengaan van discriminatie en het bevorderen van inclusie op de arbeidsmarkt, woningmarkt en in het onderwijs. Maar ook over racisme en emancipatie. De acties dragen bij aan een stad waar iedereen erbij hoort en zichzelf mag zijn. Ook in de Woonvisie richten we onze aandacht en acties op de aanpak van discriminatie op de woningmarkt. Naast het tegengaan van discriminatie op de woningmarkt en andere misstanden op grond van de Wet goed verhuurderschap gemeenten werken we samen met de verhuurdersbranche om zo veel mogelijk Rotterdamse verhuurders aan te laten sluiten bij een brancheorganisatie of zich te registreren bij een kwaliteitsregister (waar het verkrijgen van een Keurmerk Verhuur Veilig onderdeel van is).

De toepassing van selectieve woningtoewijzing op grond van artikel 10 van de Wbmgp draagt eraan bij dat maatschappelijke problemen niet blijven neerslaan in een beperkt aantal kwetsbare gebieden en dat wordt tegengegaan dat bewoners in deze gebieden op grote achterstand staan ten opzichte van bewoners in andere delen van stad. Met deze bijzondere wettelijke mogelijkheid kunnen wij de huisvesting van nieuwe huurders met (een cumulatie van) overlastgevende en criminele gedragingen beperken in aangewezen straten in Rotterdam waar de leefbaarheid en veiligheid al flink onder druk staan. Zoals bij vraag 1 geantwoord, blijft voor woningzoekenden die op grond van artikel 10 niet voor een huisvestingsvergunning in aanmerking komen, ruim de mogelijkheid bestaan om zich in Rotterdam te huisvesten, gelet op het beperkt aantal straten waarvoor de vergunningplicht geldt.

Politieke en morele verantwoordelijkheid

Vraag 3:

De Rotterdamwet gaat uit van de aanname dat "leefbaarheidsproblemen" voortkomen uit bewonerskenmerken in plaats van uit structurele beleidskeuzes zoals woningnood, armoede en onder investering in publieke voorzieningen. Hoe verantwoordt het college dat deze beleidslogica de verantwoordelijkheid voor ongelijkheid verschuift van overheid naar individu, en daarmee bewoners aanspreekt op omstandigheden die door beleid zelf zijn veroorzaakt?

Antwoord:

In de straten waar artikel 10 Wbmgp wordt ingezet, is sprake van een cumulatie van problemen. Daarbij spelen ook factoren als armoede en de woningvoorraad een rol. In de aanvraag tot aanwijzing van gebieden is de noodzakelijkheid, geschiktheid, subsidiariteit en proportionaliteit van de toepassing van de maatregel onderbouwd. Door de inzet van artikel 10 Wbmgp, in combinatie met andere genomen maatregelen, willen we verdere probleemcumulatie voorkomen en kan de reeds bestaande problematiek meer effectief te lijf worden gegaan.

Vraag 4:

Kan het college toelichten waarom wordt gekozen voor uitsluitingsbeleid als instrument voor leefbaarheid, in plaats van voor beleid dat armoede, schulden en woningtekorten aanpakt bij de bron?

Antwoord:

De inzet van artikel 10 van de Wbmgp is een ultimatum remedium. Binnen onze mogelijkheden zetten we alles op alles om de problematiek in de aangewezen straten met een integrale aanpak, in het kader van de aanpak woonoverlast, tegen te gaan. Hierbij gaat het om maatregelen op het gebied van school, werk en wonen zoals in het kader van het Nationaal Programma Rotterdam. Daarnaast zet de gemeente in samenwerking met de partners ook gebied-specifieke maatregelen in om op verschillende terreinen (fysieke kwaliteit, sociale kwaliteit, sociale cohesie en veiligheid) de problematiek aan te pakken. Daarnaast richt de gemeente zich ook op individuele casussen om overlast aan te pakken. Selectieve woningtoewijzing op grond van artikel 10 Wbmgp is een extra maatregel boven op de verschillende maatregelen in de aangewezen straten om de leefbaarheid en veiligheid te verhogen.

Vraag 5:

Erkent het college dat het huidige beleid rond de Rotterdamwet in de praktijk leidt tot structurele uitsluiting van lage-inkomenshuishoudens en bewoners met een migratieachtergrond?

Antwoord:

Nee, het inkomen van het huishouden en de migratieachtergrond van woningzoekenden spelen geen enkele rol bij het aanwijzen van straten in het kader van artikel 10 van de Wbmgp en het verstrekken van de woonverklaring door de burgemeester. Artikel 10 is specifiek gericht op het beperken van overlast en criminaliteit in de aangewezen straten.

Controle, selectie en surveillance

Vraag 6:

Zowel onderzoek van de Universiteit van Amsterdam (2015) als signalen van het College voor de Rechten van de Mens laten zien dat de Rotterdamwet onevenredig bewoners met een migratieachtergrond treft. Hoe beoordeelt het college het risico dat de toepassing van artikel 10 Wbmgp waarbij politiegegevens een rol spelen leidt tot indirecte of directe discriminatie op grond van afkomst, nationaliteit of huidskleur?

Antwoord:

Wij achten het risico niet aanwezig omdat in de wet criteria zijn vastgelegd op basis waarvan de weging door de burgemeester dient plaats te vinden voor de toepassing van deze maatregel.

Over de toepassing van artikel 8 van de Wbmgp kan het volgende worden opgemerkt. In 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bij een casus over een weigering van een huisvestingsvergunning aangegeven dat het beleid om de instroom van huishoudens zonder inkomen uit werk te beperken in bepaalde aangewezen gebieden geen discriminatoir karakter heeft.

Daarnaast kan worden opgemerkt dat in 2017 de Grote Kamer van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) heeft geoordeeld dat toepassing van dit artikel 8 geen «violation of Article 2 of Protocol No. 4» van het EVRM oplevert (the right to freely choose one's residence). Later heeft het EHRM in een andere zaak dit oordeel bevestigd.

Effectiviteit en legitimiteit

Vraag 7:

Onderzoek van onder andere de Universiteit van Amsterdam heeft meermaals aangetoond dat de Rotterdamwet geen verbetering oplevert in leefbaarheid of veiligheid, maar wel segregatie en gentrificatie bevordert. Waarom blijft het college desondanks vasthouden aan dit instrument?

Antwoord:

Het onderzoek van de UvA had geen betrekking op artikel 10 Wbmgp. Uit het evaluatieonderzoek van OBI naar artikel 10 Wbmgp² blijkt dat in de aangewezen straten de mate van geregistreerde overlast is teruggedrongen. In het onderzoek wordt benadrukt dat dit resultaat bereikt is door de inzet van een brede en integrale aanpak. Daarnaast is gebleken dat in artikel 10-straten voorzichtige verbeteringen zichtbaar zijn in de door bewoners ervaren leefbaarheid en veiligheid.

Ook een deel van de professionals, die voor het onderzoek zijn bevraagd, hecht aan het behoud van maatregelen uit de Wbmgp vanwege de positieve neveneffecten en de concrete aanwezigheid van de overheid in de probleemgebieden via de toepassing van de Wbmgp. Wij sluiten ons hierbij aan. Door de inzet van maatregelen uit de Wbmgp, in combinatie met andere maatregelen, wordt probleemcumulatie in deze gebieden tegengegaan en kan de reeds bestaande problematiek meer effectief te lijf worden gegaan. Het uiteindelijke doel is om de beoogde Rotterdamse buurten weer vitaal, veerkrachtig en leefbaarder te maken.

Vraag 8:

Landelijke onderzoeken, waaronder die van de Universiteit van Amsterdam (2015) en het College voor de Rechten van de Mens, wijzen op negatieve effecten van de Rotterdamwet. Op welke wijze vertaalt het college deze bevindingen naar de lokale uitvoering, en vindt daarnaast onafhankelijke toetsing plaats van de sociale en raciale gevolgen in Rotterdam?

Antwoord:

Artikel 10 Wbmgp is op 1 januari 2017 in werking getreden en maakte in 2015 geen onderdeel uit van het onderzoek UvA. Het onderzoek van de UvA had betrekking op de inkomenseis (artikel 8 Wbmgp). Er is ons geen onderzoek bekend van het College voor de Rechten van de Mens naar de effecten van de toepassing van artikel 10 Wbmgp. Zie verder het antwoord op vraag 6.

Vraag 9:

Erkent het college dat de schijnbare "verbetering" in sommige wijken eerder een gevolg is van verdringing van armoede dan van daadwerkelijke vooruitgang?

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 7.

² Rapport: Evaluatie Wbmgp, OBI 2024

Vraag 10:

Wordt door het college structureel gemonitord wat er gebeurt met bewoners die door de Rotterdamwet geen huisvestingsvergunning krijgen of hun wijk moeten verlaten, zoals waar zij terechtkomen, hoe dit hun inkomenssituatie, gezondheid en bestaanszekerheid beïnvloedt, en in hoeverre dit leidt tot een verschuiving van armoede in plaats van tot structurele verbetering van leefbaarheid? Indien dit niet wordt gedaan, hoe kan het college dan beoordelen of de Rotterdamwet daadwerkelijk bijdraagt aan een rechtvaardige stad?

Antwoord:

Jaarlijks krijgen slechts enkele woningzoekenden een negatieve woonverklaring. Er wordt (mede vanwege de privacywetgeving) niet onderzocht wat er gebeurt met deze woningzoekenden.

Uit het evaluatieonderzoek van OBI naar artikel 10 Wbmgp blijkt dat de geregistreerde overlast is teruggedrongen. Daarbij wordt benadrukt dat dit resultaat bereikt is door de inzet van een brede en integrale aanpak, waar artikel 10 Wbmgp onderdeel van is. Verder is gebleken dat in artikel 10-straten voorzichtige verbeteringen zichtbaar zijn in de door bewoners ervaren leefbaarheid en veiligheid. Omdat de maatregel wordt toegepast bij een mutatie kan het een tijd duren voor de effecten zichtbaar worden.

Van de toepassing van artikel 10 kan ook een preventieve werking uitgaan: woningzoekenden die verwachten dat ze geen huisvestingsvergunning zullen krijgen, zoeken eerder huisvesting in een gebied waar de Wbmgp niet geldt. Deze trend is landelijk ook terug te zien.

Vraag 11:

Wanneer en op welke wijze zal de gemeente de uitbreiding van de Rotterdamwet evalueren, en wordt deze evaluatie publiekelijk beschikbaar gesteld?

Antwoord:

Op verzoek van de gemeenteraad wijst de minister voor 4 jaar gebieden, straten of wooncomplexen aan voor toepassing van de maatregel. Voor een nieuwe aanwijzing zal opnieuw gekeken moeten worden naar de aangewezen straten en een nieuwe aanvraag gedaan moeten worden. Een evaluatie is onderdeel van de aanvraag en wordt daarmee betrokken in de besluitvorming door de gemeenteraad en door de minister.

Vraag 12:

Zal het college bij deze evaluatie ook ervaringsverhalen van bewoners betrekken, en niet uitsluitend statistische of kwantitatieve gegevens?

Antwoord:

Om te kunnen nagaan in hoeverre bewoners een verandering van de leefbaarheid en veiligheid ervaren maken we gebruik van de enquêtes die elke twee jaar voor het Wijkprofiel in Rotterdam worden afgenomen. Daarin worden vragen gesteld over de beleving van veiligheid en overlastsituaties in de woonbuurt. We kunnen de scores in 2019 (het jaar vóór de inzet) vergelijken met die van 2023 om een mogelijke verandering te zien. Door de scores van bewoners te vergelijken met de scores in de buurten waarin deze

straten zijn gelegen en met de overige buurten in Rotterdam, wordt een indruk gegeven van de impact van de inzet van het brede pakket aan maatregelen (het outcome-effect).

Vraag 13:

Is het college bereid om, in lijn met bestaande onderzoeksbevindingen, de uitbreiding op te schorten totdat onafhankelijk onderzoek aantoont dat de maatregel daadwerkelijk effectief en rechtvaardig is?

Antwoord:

Nee. Zie de antwoorden op vraag 6 en 7.

Vraag 14:

Is het college bereid om structureel te investeren in ondersteunende voorzieningen zoals betaalbare woningen, wijkzorg en armoedebestrijding, in plaats van in uitsluitingsbeleid dat vooral toezicht en controle versterkt?

Antwoord:

De gemeente werkt, samen met haar partners, actief aan de verdere verwezenlijking van de aantrekkelijke woonstad, zoals dit is verwoord in de Woonvisie Rotterdam. Extra aandacht voor buurten met een dalende woningmarktpositie is onderdeel hiervan. Daarnaast richten wij ons ook op andere leefgebieden van bewoners in die gebieden waar artikel 10 Wbmgp van toepassing is. De inzet op sociale interventies gebeurt vooral in samenwerking met het wijkteam.

Democratische verantwoording en bewonerszeggenschap

Vraag 15:

In de ministeriële beslisnota staat dat er over de uitbreiding van de Rotterdamwet geen actieve communicatie richting bewoners zal plaatsvinden. Hoe verantwoordt het college dat bewoners van de betrokken wijken niet actief zijn geïnformeerd over een maatregel die hun grondrechten direct raakt?

Antwoord:

In de ministeriële beslisnota³ die bij het afschrift van het besluit tot de gebiedsaanwijzing door de minister aan de Eerste en Tweede Kamer wordt meegezonden, staat dat over het genomen besluit verder geen actieve communicatie plaatsvindt, bijvoorbeeld via een persbericht of via uitingen op sociale media door het ministerie. Het college informeert de betrokken partijen over het genomen besluit en maakt de toepassing van artikel 10 in de aangewezen straten ook openbaar via de Huisvestingsverordening en eigen communicatie-uitingen.

In het kader van de voorbereiding van de aanvraag worden de aan te wijzen straten besproken met de professionals in de gebieden. Te denken valt aan de veiligheidsregisseurs woonoverlast van de gemeente, woonconsulenten van de woningcorporaties, de accounthouders wijkveiligheid, de stadsmariniers en de wijkagenten.

³ <https://open.overheid.nl/documenten/212ee7fa-984c-47d8-96b1-56fb9d85a9c1/file>

Bij het aanbieden van woonruimte zullen corporaties en particuliere verhuurders de toepassing van artikel 10 uitdrukkelijk moeten vermelden. Voordat de gebieden worden aangewezen worden zij geïnformeerd dat zij hun woningen niet in gebruik mogen geven zonder dat er een Huisvestingsvergunning is verstrekt. In de postcodechecker kunnen burgers zien of een woning in een wijk of straat ligt waarvoor een huisvestingsvergunning nodig is.

Vraag 16:

Op welke manier worden bewoners zelf betrokken bij beslissingen over de toekomst van hun wijken, buiten de bestaande netwerken van instellingen en partners?

Antwoord:

Op 17 juli 2025 heeft de gemeenteraad de motie "Betrek de wijk in het afwegingskader" (25bb005681) aangenomen. De raad verzoekt het college in de motie "Betrek de wijk in het afwegingskader" om in het afwegingskader Wbmgp op te nemen dat wijkraden tijdig worden geïnformeerd indien een nieuw besluit zich voordoet.

De huidige aanwijzing van de minister, die geldt voor de duur van vier jaar, loopt tot 4 november 2029. De gemeenteraad zal de werking en de effecten van de aanwijzing evalueren en dan beslissen of verlenging van de aanwijzing gewenst is. Als een nieuwe aanvraag zich voordoet zal het college de wijkraden tijdig informeren.

Vraag 17:

Is het college bereid om een onafhankelijke mensenrechtentoets en discriminatieanalyse te laten uitvoeren op de uitvoering van de Rotterdamwet in Rotterdam, inclusief de sociale en raciale effecten?

Antwoord:

Nee, dit is niet nodig. Selectieve woningtoewijzing op grond van artikel 10 (Wbmgp) is een bijzondere wettelijke maatregel die in uitzonderlijke omstandigheden kan worden ingezet en met veel waarborgen is omgeven. De maatregel is democratisch vastgesteld en bij het opstellen daarvan en tijdens de parlementaire behandeling is veel aandacht geweest voor mogelijke discriminerende aspecten. Daarbij zijn de opmerkingen van onder meer de Afdeling advisering van de Raad van State en van het College voor de Rechten van de Mens meegewogen. Zie verder ook het antwoord op vraag 6.

Tijd voor een rechtvaardig alternatief

Vraag 18:

Erkent het college dat beleid dat mensen weert, controleert of disciplineert structureel onrechtvaardigheid reproduceert in plaats van vermindert, en dus haaks staat op de belofte van een inclusieve stad?

Antwoord:

Nee, Zie de antwoorden op vraag 2 en 14.

Vraag 19:

Wanneer kiest het college ervoor om ongelijkheid niet langer te beheren via uitzonderingsbeleid zoals de Rotterdamwet, maar deze actief af te bouwen door

structurele investeringen in bestaanszekerheid, betaalbare huisvesting en zeggenschap van bewoners?

Antwoord:

Zie de antwoorden op vraag 3 en 4.

Vraag 20:

Wanneer stopt het college met het uitvoeren van de Rotterdamwet en met beleid dat uitsluiting als middel inzet?

Antwoord:

Zie de antwoorden op vraag 3 en 4.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten